

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român”, „Foaia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII, ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român”, „Foaia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Venizelos — Take Ionescu...

Din Atena se anunță că ziarul lui Venizelos: »Hestia« afirmă că un cetățean grec din Atena a chemat în judecată pe Venizelos în fața Curții cu jurați, pentru trădare de patrie, de oarece Venizelos a provocat puteri străine să treacă prin țara grecească. Acuzatorul cere ascultarea ca martorii, pe regele Constantin al Greciei, pe regele Angliei și Poincaré. Actul de acuzare se bazează pe declarațiile fostului prim ministru grec Gounaris și actualului membru în guvernul Sculides, Theotokis, cari au acuzat în plină Cameră pe Venizelos, că numai grație lui, s'a putut produce debarcarea de trupe străine în Salonic.

Din București se anunță, că ziarul »Inainte« acuză pe Take Ionescu, de înaltă trădare de patrie, fiindcă el provoacă Rusia să-și tracă trupele prin țara românească pentru a poartă contra Bulgariei, și că în aceasta acțiune de violare a neutralității României din partea Rusiei — Take Ionescu vede unica cale ca România să iasă din nehotărârea ei și să se alătore de Ententa în războiu.

Iată dar că Venizelos și Take Ionescu — stau în fața aceleiaș acuzări. Ambii bărbați politici sint buni prieteni — și ambii împărtășesc aceleași vederi în politica externă, anume că salvarea țării lor e solidarizarea ei cu împătrita înțelegere.

Ambii au văzut în apelul la intervenția străină — mijlocul de a scoate patria lor din pasivitate, din neutralitate.

Venizelos, fiind la putere, s'a văzut în situație să traducă imediat în practică aspirațiile lui politice: a dat permisiune Ententei să debarce trupe anglo-franceze la Salonic, cari să treacă în Serbia prin teritoriul grecesc.

Take Ionescu, din opoziție, voiește să impună țării românești politica lui, și să forțeze mâna guvernului și a regelui, de a lăsa să treacă armatele țării prin România — fapt ce să fie totodată și începutul intervenției României în război.

Dar Venizelos nu și-a putut realiza până la capăt planul lui politic. Obstacolul i-a fost — voința energetică a regelui, voința sprijinită de statul major al armatei grecești. Venizelos a căzut și Grecia a rămas și va rămâne neutrală.

Nici Take Ionescu nu pare să fie mai norocos decât Venizelos. Și el are de înfruntat voința Regelui dar și a guvernului Brătianu.

Dar iată că acum avem de înregistrat și o deosebire între Venizelos și Take Ionescu.

Pe când Venizelos și partidul lui, odată căzut dela putere, se resemnează, nu mai desfășurând nici o acțiune în favoarea ideilor sale politice — ba chiar e hotărât să nu participe nici la alegerile parlamentare — Take Ionescu din contra,

așa în opoziție cum e, voiește să conducă țara ca șeful unui al doilea guvern, voiește să exercite cea mai puternică influență asupra țării, asupra parlamentului, asupra guvernului, și asupra regelui, — numai ca politica lui să iasă biruitoare.

Rămâne de văzut cine va birui. Mult nu va

trece și vom cunoaște rezultatul acestei campanii. Dar după cum s'au desfășurat până acum evenimentele politice în România — avem cuvânt să credem că tot politica Regelui și a guvernului condus de d. Ion Brătianu va ieși învingătoare. Dar care e politica acestora? Iată misterul.

Acțiunea Rusiei contra Bulgariei

— Un atac dinspre Dunăre? — Tarul mângăie pe prim-ministrul sîrb, Pașiei, cu o ofensivă a Rusiei contra Bulgariei. — Nouile tratative ale Rusiei cu România. —

București, 27 Noiembrie. — De câteva zile mai multe ziare serioase din România, ca »Universul«, anunță că poate surveni în curând o ofensivă a rușilor în contra Bulgariei dinspre Dunăre.

Aceste știri s'au răspândit mai ales în urma vizitei ce a făcut-o țarul la Reni. Se afirmă că țarul numai de aceia a făcut călătoria în Basarabia de sud, unde a inspectat trupele sale din apropierea hotarului României, ca prin aceasta să exercite o presiune asupra României.

Ziarul »Steagul« declară că rușii exagerază presupusa acțiune a Rusiei în contra Bulgariei. Ei umăresc numai să impresioneze opinia publică din România.

Scopul concentrării armatei rusești în Basarabia de sud, e ca să intimideze România. Dinspre o acțiune serioasă în contra Bulgariei nici nu poate fi vorba, pentru-că în cazul acesta operațiile militare rusești ar trebui să se des-

fășure și pe teritoriu român. Oți guvernul român nu va tolera așa ceva.

Lugano, 27 Noiembrie. — »Corriere della Sera« află din Londra: Ziarele din Salonic anunță că țarul Rusiei a adiesat prim ministrului sîrb Pașiei o telegramă, în care îi anunță că peste o săptămână Rusia va începe ofensiva ei contra Bulgariei.

Cristiania, 27 Noiembrie. — Rusia a început noui tratative cu România. În acest scop se află un reprezentant al Rusiei la București. Nu lipsesc nici amenințările la adresa României, cu trupele rusești concentrate în Basarabia. Dar pare că guvernul român nu se intimidează și nu voiește să iasă din neutralitate. Ambasadorul francez la Roma Bariere, a avut zilele aceste conștătuiri serioase cu ambasadorul român la Roma, principele Ghica, și a plecat apoi la Paris.

Redeschiderea parlamentului român

București, 27 Noiembrie. — După o vacanță de aproape opt luni Parlamentul român va fi redeschis mâine Duminecă.

Într'un timp relativ scurt, ce a separat cele 2 sesiuni ordinare ale Corpurilor legiuitoare române, situația politică internă și externă, ca și situația economică s'au schimbat cu desevirșie.

În Aprilie partidele politice din România erau încă în forma lor cea veche. În partidul conservator se plămădea, e drept, desbinarea, dar formal nimic nu se schimbăse.

Asupra politicii externe a țării, liberalii, conservatorii-democrați și conservatorii grupați în jurul d-lui Filipescu aveau aproape aceiași părere, ca România să intre în războiu alături de Ententa. Expresiunea oficială a liberalilor guvernului, se ținea încă într'o oarecare rezervă, impusă de faptul că tratativele diplomatice nu duseseră încă la acceptarea dorințelor formulate.

Doar conservatorii rămași în urmă sub conducerea d-lui Marghiloman, cereau ca politica externă a României să continue a fi expectativa armată, în așteptarea desfășurării evenimentelor de pe câmpul de războiu.

De îndată ce s'a închis Parlamentul român a început să se schimbe situația pe câmpul de luptă. — Italia a intrat, e drept, în războiu contra Austro-Ungariei, dar acțiunea ei n'a însemnat aproape nimic pe lângă marea ofensivă începută de austro-germani în Galitia și continuată apoi în Polonia, Finlanda și Volinia.

Ofensiva de răsărit a puterilor centrale s'a desfășurat timp de cinci luni și rezultatele aduse

de ea au avut o puternică influență asupra spiritelor în Balcani, ca și în România.

S'a făcut constatarea că Germania e mai puternică de cum se credea în România și în alte state și de asemenea a trebuit să se constate că puterile aliate sunt cu mult mai puțin puternice de cum își dăduse toate silințele să fie crezute de alții.

În opinia publică română s'a făcut o radicală schimbare, mai ales de când austro-germanii au câștigat de partea lor pe bulgari și împreună au zdrobit Serbia, în asistența neputincioasă a Împătritei Înțelegeri.

Schimbările din afară, ca și schimbarea părerilor opiniei publice au operat o mare transformare în credințele oamenilor politici români. Liberalii nu mai au azi părerile din Aprilie. Ei sint nevoiți să recunoască că România nu trebuie să se arunce în aventuri, ci să-și aștepte cu prudentă ceasul.

Conservatorii cari urmează pe d. Filipescu și democrații d-lui Take Ionescu continuă încă să ceară războiul imediat alături de Împătrita Înțelegere, dar o fac mai mult de nevoie de a nu se declara înfrânți, de cât din convingerea ce ar avea-o că succesul final ar mai putea fi al Împătritei Înțelegeri.

Parlamentul redeschizându-se după aproape opt luni de vacanță, marea lui majoritate are acum păreri cu totul contrarii de cele din Aprilie, iar hotărârile ce va lua au să fie și ele tot atât de diferite de cele de atunci.

DIN ROMÂNIA

Cu cine e Țara?

Sub acest titlu citim următoarele în ziarul »Dreptatea«:

»Țara e cu noi, fără vrea războiu. Și fiindcă Majestatea Sa Ferdinand și cel din capul guvernului nu vor războiu, trebuie să plece!« Nimic mai logic, dacă într'adevăr țara ar fi cu ei și dacă atât d. Filipescu, cât și d. Take Ionescu s'ar bucura de încrederea majorității acestei țări. Realitatea însă e cu totul altă și o dovadă evidentă despre aceasta, o avem în rezultatul atât de slab obținut prin șvârcolirile neputincioase ale acestor doi politicieni. Niciodată țara n'a fost mai mulțumită de guvern și de Rege ca în împrejurările de față și nu e om desbrăcat de orice patimă politică, care să nu recunoască d-lui Ionel Brătianu patriotismul și perspicacitatea superioară, de care a dat dovadă de la începutul războiului European și până azi. Soarta noastră, fie că ne-am fi alipit de Puterile Centrale, fie că am fi mers alături de Impătrita, ar fi fost egală cu a Belgiei sau a Serbiei. Neutralitatea adoptată de către Consiliul de Coroană dela Sinaia, a fost singura politică sănătoasă ce se putea adopta; și ea, spre fericirea țării, a fost primită de câte și trele partide de guvernământ existente. Ce s'a schimbat oare azi, pentruca guvernul să plece și pentru ca țara să-și retragă încrederea ce a arătat-o domnului Ion Brătianu? A învins oare Impătrita Înțelegere și d-nul Ionel Brătianu, menținând și mai de-

parte neutralitatea noastră, a periclitat existența țării? Ne amenință oare Puterile Centrale cu vre un cataclism? Ei atunci, cari ar fi motivele pentru cari atât guvern cât și Rege ar trebui să plece. — O voește țara! — Dar aceasta este o glumă a d-lor Take Ionescu și Filipescu, și pentru a evidenția aceasta, n'avem de cât să vedem ce gândește majoritatea claselor sociale ce compun un Stat.

Intr'o țară eminentă agricolă, clasa cea mai importantă nu pot fi decât agricultorii. Ei bine majoritatea covârșitoare a celor ce se ocupă cu agricultura, sânt departe de a voi război pentru războiu, din contra nici o dorință nu poate fi mai scumpă pentru aceștia din urmă decât pacea, binecuvântată pace.

Numeroasele consfătuiri și întruniri cu scopul de-ași apăra interesele și de-ași desface produsele, sînt un tablou fidel al gândurilor ce îi animă.

Dacă vom trece la o altă categorie tot atât de importantă, și anume, la industriași și comercianți, vom vedea că nimic nu ne autoriză de a îi considera războinici cu orice preț. Să ne citeze d-nii Take Ionescu și Filipescu o singură întrunire sau consfătuire, unde aceștia din urmă să fi cerut intrarea noastră în acțiune în împrejurările de față.

Ce să mai vorbim de micii patroni meseriași și de numeroasa clasă din care se compune partidul socialist dela noi care nu numai că nu dorește războiu, dar care preînde guvernului să declare sus și tare că orice s'ar întâmpla noi război nu vom avea. Ei atunci cum rămâne cu țara, — cu țara care voește războiu?

pentru a desbata budgetul pe anul viitor. Desbaterile vor fi scurte. Ministrul de interne rusesc Chvostov, va face o declarație în numele guvernului rus. Înainte de deschiderea Dumei — ziarul Rjets crede că se va produce o schimbare în guvernul rusesc. Se vorbește iară de apropiata demisie a ministrului de externe Sassonov.

De pe frontul rusesc pe ziua de 26 Noiembrie numai comunicatul german are ceva de înregistrat:

La armata lui Hindenburg, o încercare a rușilor de a trece riul Misse la Pulpe, a fost zădărnicită. Atacul dușman la Bersemünde și pe frontul apusan dela Dunaburg au fost respinse.

Șeful Statului major.

LUPTELE DIN APUS

— Nimic nou pe frontul francez. — Dela consiliul de război al Ententei. — Adeveruri crude în Camera Lorzilor.

Pe frontul francez au loc numai lupte de artilerie — cari nu schimbă situația generală.

— Din Paris se anunță că generalisimul Joffre va fi președintele consiliului de război comun al Ententei — de aceea el se va retrage dela comanda supremă a armatei franceze și va fi înlocuit de generalul Foche.

— În Camera Lorzilor din Anglia, ducele de Marlborough a atras atenție asupra urmărilor economice pentru Anglia a recrutărei muncitorilor agricoli. Producția agricolă va scădea cu 16 procente și industria suferă de lipsă de brațe — asta ca o urmare a mobilizării tuturor bărbaților. Anglia a renunțat la vechiul ei punct de vedere și s'a prefăcut într'o mare putere militară de uscat — ori Anglia nu era pregătită pentru așa ceva — și activitatea economică este pusă acum pe planul al doilea.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Continuă luptele în jurul Görzului. — Atacuri italiene respinse. — Întrunirea parlamentului italian.

Se apropie 1 Decembrie, ziua când se întrunește în sesiune de iarnă parlamentul italian și o mare biruință italiană așteptată cu atâta dorință de politicienii Italiei nu vine. din partea lui Cadorna.

Ziarul danez »Politiken« recunoaște că pierderile colosale italiene nu sînt de loc în proporții cu rezultatele obținute de italieni pe câmpul de luptă. Se anunță că în multe locuri, trupele austro-ungare lasă pe italieni să pătrundă în tranșeele lor cari sînt minate, și apoi cu un curent electric aruncă în aer tranșeele în care italienii se instalau ca stăpâni.

Felul cum urmează ofensiva italiană — este astfel caracterizat de raportul lui Höfer de la 26 Noiembrie:

Situația la Görz nu s'a schimbat. Luptele aprige durează încă. Repetate atacuri ale dușmanului contra sectorului dela Oslavija au eșuat. Pe panta de nord a muntelui San Michele, lupta a fost încă în curs în timpul nopții. Un atac pe culmea acestui munte a fost înăbușit de locul nostru. Încercări de înaintare în regiunea San Martino ale italienilor au fost respinse. Cu cât italienii trebuie să recunoască în mod mai evident zădărniciia celei mai noi ofensive a lor, cu atât mai des cad bombele grele și granatele incendiare în orașul Görz, care acum în mod sistematic e distrus de bombardarea italienilor. Zilnic crește numărul caselor și bisericilor incendiate și distruse. Pagubele de până acum pri-

MERSUL RĂZBOIULUI

Mai poate fi vorbă de o ofensivă rusească?

— Atacuri rusești respinse în Kurlanda și la granița Bucovinei. — Distrugerea sistematică a orașului Görz de către Italiani. — Frământările politice din Franța și Anglia. — Din ciudățeniile neutralității grecești. — Câmpia mierlei din Serbia în stăpânirea trupelor aliate.

Când arunci o privire asupra hartei rusești, și vezi imensitatea teritoriului polon și al Kurlandei pierdut de ruși, — îți dai de abea seamă cât de slab, și de inferior e »colosul rusesc« față de viguroasă și disciplinată putere germană unită cu forțele austro-ungare. Vor mai fi oare în stare rușii, ca pe calea armelor să redobîndească întinsele provincii pierdute? Imposibil. Căci când Rusia a dispus încă de totalitatea forțelor ei armate n'a fost în stare să apere aceste ținuturi — ea nu va mai fi în stare cu armata ei azi redusă, în stare de descompunere să recucerească ce a pierdut. Cu toate acestea, sînt oameni în rîndurile Ententei cari își mai fac iluzii asupra puterii Rusiei. Așa cronicarul militar al ziarului englez »Times« crede că toate popoarele au trebuit să se convingă de forța statelor Ententei. Dacă principii juste strategice vor călăuzi operațiile militare viitoare ale Ententei — atunci nu mai poate exista nici o îndoielă asupra rezultatului războiului european. Din cauza rezistenței eroice a rușilor — forțele lor cu tot șirul lor lung de nenorociri — n'au fost nimicite, și puterea de viață a Rusiei nu-i infirmată încă. Armata Rusiei va lupta mai departe, — țara necucerită încă va da noui oștiri. Rusia e

ocupată acum zi și noapte să efectueze arme și munițiuni. Dacă va dispune de material de războiu suficient — atunci milioane de soldați cari au așteptat anul trecut pe arme — vor porni la graniță. Atunci războiul va fi reînviat cu puteri îndoite și va fi mai înverșunat decât ori când. Drumul germanilor spre răsărit și în Balcani a fost o politică foarte îndrăzneată și are multe avantagii militare. Germania speră prin acest pas al ei să influențeze într'atita pe neutrali că vor rămâne acum definitiv liniștiți.

Așa scrie un critic militar englez. Aprecierile lui despre puterea neînviată a Rusiei îți face impresia unei reclame interesate pentru a înșela încă pe cei naivi și neorientați.

Un singur răspuns se poate da acestuia: vorba poetului Eminescu: »Nu învie morții, e în zadar copile!«

Căci numai dacă morții Rusiei de prin munții Carpați, de pe câmpiile Galiciei, Poloniei, Voliniei, Bucovinei și Curlandei ar putea reînvia — Rusia ar mai putea conta pe o biruință. Azi însă, în halul de acum al Rusiei — s'a stins ori ce speranță.

Duma va fi convocată pentru trei săptămâni,

cinuite clădirilor se poate evalua la 25 milioane coroane, — pierderile cauzate proprietății private, obiectelor de artă și colecțiile artistice nici nu se pot evalua.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Cucerirea localității Cajnice. — Rezistența sârbească înfrântă la sud de Mitrovița. — Ententa recunoaște situația ei ridicolă în Balcani. —

Luptele ce se desfășură acum pe frontul sârbesc — după rapoartele din 26 Noiembrie — pare că au de scop, a îndepărta cât mai mult restul armatei sârbești de Muntenegru. De fapt coloane austro-ungare gonesc pe sirbi la sud de Sjenita, Novibazar, și Mitrovița — tot mai departe de granița Muntenegrului, împingându-i mai mult spre granița albaneză.

Despre acțiunea anglo-franceză în Balcani, colonelul englez Repington face următoarele constatări în ziarul Times:

Poziția dușmanilor este superioară față de a noastră. Ar fi necesară de un surplus uriaș de timp, de trupe și de bani ca să schimbăm situația în favoarea noastră. Am pierdut ocazia în Balcani, acum nu mai merită să mai facem sacrificii. Balcanul e pentru noi un teatru de război — de la care ar fi trebuit să ne ținem departe.

— »Petit Parisien« află din Salonic, că trupele franceze din Macedonia au primit ordinul să se retragă din Krivolak peste Kavardar. Ele au distrus totul, în retragerea lor, au aruncat în aer, magazinele și liniile ferate.

La Salonic se afirmă că francezii au avut la Krivolak 20.000 morți.

Dăm acum amănuntele cuprinse în rapoartele oficiale dela 26 Noiembrie despre luptele cele mai noi de pe frontul sârbesc:

Trupele austro-ungare care luptă pe cursul de sus al Drinei au gonit pe dușman dincolo de defileul Goleș și Cosara și au luat localitatea Cainice. Și pe muntele Giljeva Planina, la sud-est de Gjenita, muntenegrenii au fost respinși de batalioanele noastre. La sud de Novibazar coloanele noastre au urcat muntele Mokra Planina. La sud-vest de Mitrovița am respins ariergardele sârbești. Câmpia Mierlei este acum pe deplin în stăpânirea trupelor aliate.

Höfer, mareșal-locot.

Comunicatul german anunță:

La sud-vest de Sjenita și de Mitrovița au fost respinse ariergardele sârbești cari au căutat să opună încă rezistența armatelor mareșalului Mackensen.

Șeful Statului major.

Din ciudațeniile neutralității Grecești

Prim ministrul grec Sculidis a declarat corespondentului din Atena al lui »Petit Parisien«:

Guvernul grec va face tot posibilul pentru a înlătui neînțelegerile între Ententa și Grecia. Dorința noastră cea mai mare este să menținem relațiile unei încrederi amicale, recămate de grija intereselor actuale și de amintirile trecutului. Grecia e neutrală și va rămâne neutrală, ori-ce s'ar întâmpla.

Vom continua să respingem toate propunerile de a participa activ la război, de ori unde ar veni ele. Căci politica neutralității pare unica care corespunde cu necesitățile țării, care după două războaie are nevoie de pace. Atitudinea noastră pietenească față de Ententa — s'a arătat deja prin permisiunea debărcării trupelor ei în Salonic și trecerea lor liberă prin Grecia. Aceasta a fost deja o abatere dela regula unei

stricte neutralități. Nu putem însă aproba cerea Ententei — ca țara noastră să devie un teren de acțiuni militare, în caz când trupele din Serbia ar trece peste granița Greciei — asta ar însemna participarea noastră în război.

Dar pot să spun că în Grecia nici un deget nu se va ridica contra soldaților Ententei.

— »Daily Telegraph« află din Salonic că regele Greciei ar fi dispus să accepte propunerea Ententei de a demobiliza armata.

Știrile zilei

Ce are România?

Are România multe

Lucruri bune și frumoase,

Și petrol și cereale

Și femei mult dragăstoase.

Are bogății enorme

Și boieri și ciocoleie

Are și o bună armată

Deri de cine o să-i pese?

Ce nu are România

Chiar și fabrici de munițiuni

În schimb însă la »Epoca«

Se fabrică meieu... minciuni.

Satyros

O centrală de aprovizionare cu alimente în Ungaria de sus

Orașele Bistrița, Breznobanya, Kormöczbanya, Deva, Losoncz, Selmeczbanya și Zolyom au înființat în comun o centrală de procurare de alimente pentru trebuințele populației din aceste localități. Cu toate că oferile producătorilor sosesec în număr foarte redus — centrala aceasta de abea înființată a mijlocit comenzi pentru 350.000 coroane și a procurat conserve de carne, pește, untură americană, unt din Olanda, orez, porumb varză.

Și alte localități sînt pe cale să înființeze astfel de centrale.

Mașiniștii scutiți de serviciul militar

Din Viena se anunță că ministrul de război, a scutit până la 31 Decembrie a. c. de serviciul militar pe mașiniștii și fochiștii.

Răvaș duios dintr'un spital militar

Primit următoarea scrisoare scrisă în felul naiv și sincer al țăranelui din Bănat — plecat în război, rănit, și internat acum într'un spital, departe de căminul lui, printre străini — și care simte acum frigul singurătății și dorul după slovă românească:

Mult Stimat d-le Redactor,

Iată eu abonatul Dv., sosit abia de 4 zile din linia de bătaie aici într'un spital militar, și aflând pe aici »Gazeta Transilvaniei«, »Drapelul« — mi-am adus aminte, că și eu sînt abonat la mult prețuita »Foia Poporului Român«, care pe aici încă n'am zărit-o. Deci aș dori foarte mult să o citesc căci mi-e dor de ea decînd am plecat ca să-mi apăr Patria, de 7 luni, n'am mai văzut chipul ziarului meu abonat.

»Foia Poporului Român« nu șteie vine prin aceste spitale îndepărtate. E trist că inteligența și fruntașii satelor noastre rămăși acasă nu fac în deajuns jertfă pentru lățirea »Foi Poporului Român«. Ei nu știu ce soartă au cei de aici, au uitat de frații lor cari s'au dus să-și apere patria. Iar noi cei întorși cu rane sîngerînde

în diferite spitale, cu ce ne-am mîngăia, dacă nu cu o foie de cetit.

În zădar avem noi Redactori luminați, căci fără ajutor și sprijin, nu poate împlini toate cele cerute de timpul de azi. De aceea în numele ostașilor români aflători prin cele mai îndepărtate hotare și prin spitale, — rugăm pe cei cu dare de mîna, pe fruntași și țărani de a da mîna de ajutor pentru lățirea »Foi Poporului Român« peste tot locul.

D-le Redactor, Vă rog să publicați această scrisoare în coloanele ziarului nostru. Eu sînt rănit de un granat la cap, și sînt din comuna Ujruszolez (Beliște).

Vă salut cu dragoste pe toți cu stimă

OCNARIU IOSIF, dela reg. 2, comp. 20

Telegrama unui colonel sîrb despre soarta prizonierilor austro-ungari în Serbia

Prin intermediul unor personalități de încredere din străinătatea neutră, Oficiul Crucei Roșii din Viena, care se interesează de soarta prizonierilor, a primit următoarea telegramă din Prizren, dela locot-colonelul sîrb Schopenac, comandantul lagărului sîrb de prizonieri:

»Ca răspuns la telegrama Dv. am onoare să vă comunic, că din considerații de umanitate, în exercitarea misiunii mele, în calitate de comandant peste lagărele de prizonieri, îmi dau toate silințele să fac tot ce-i cu putință în interesul prizonierilor de război, pe cît permit împrejurările actuale. Bine-voiți a informa Crucea Roșie și familiile prizonierilor, despre soarta lor pe care o port la inimă. Vă voi ține în curent cu viitoarele dispoziții pe cari le voi lua cu privire la prizonierii de război.

Comandant, locot-colonel Schopenac.

Un cerc de studii la București cu privire la Românii din afară de regat

Mulți din România au ajuns la convingerea că marele public din țară, cîndaște în mod foarte superficial despre situația românilor din afară de regat, din Ardeal, Bănat, Maramurăș, Basarabia, Macedonia, etc.

Dacă Institutul de studii balcanice înființat la București, a fost foarte la timp venit, de oare-ce a creiat o serie de preocupări documentate cu privire la acele țări învecinate, ce au atîtea puterice și numeroase legături cu țara românească — înființarea unui cerc de studii cu privire la situațiunea politică, culturală, economică, literară a Românilor din afară de Regat este foarte oportună.

Căci cele mai multe probleme de viață ale Românilor din afară de Regat sînt, în general, insuficient cunoscute chiar și în ziua de astăzi.

Necunoașterea aceasta ar putea avea, mai ales în împrejurări ca cele prin care trece România, urmări fatale.

Împrejurările politice, naționale și internaționale de astăzi au impus crearea la București a unui Institut de studii referitoare la Românii din afară de Regat, care institut, fiind în legătură organică cu »Liga culturală«, să aibă menirea specială de a propaga, prin graiul viu și în scris cunoștințele cele mai largi relative la Românii din afară de regat. Institutul acesta va sta sub conducerea d-lui N. Iorga, singurul bărbat din România care cunoaște de aproape trecutul și prezentul acestor Români. D-sa va avea ca tovarăși de conducere pe doi dintre intelectualii români refugiați din Bucovina și Transilvania iar ca colaboratori în prima linie pe intelectuali refugiați din aceste două țări românești. Activitatea Institutului va consta din conferințe și din o acțiune publicistică sistematică.

Se vor face apel apoi la diferiți conferențieri. Astfel se va face apel la d-nii: I. Bogdan, D. Oniciu, G. Bogdan-Duică, Sept. Albin, G. Popa Liscanu, G. Coșbuc, I. Gorun, S. Mindrescu, Virgil Popescu, colonel Verzea, Alex. Lăpădatu, I. Scurtu, G. Pașcanu, St. Pop, I. Ciocîu, Zaharia Birsan, Dr. Babeș, dr. A. Banciu, dr. M. Șerban, Dionisiu Olinescu, Iuliu Moșil, Const. Moșil, I. Suten, Simion Popescu, dr. G. Coman, Cornel Ciorean ș. a.

Despre toate conferințele cari se vor ține, se vor publica zilnic resumate inteligente prin

ziarele mari din Capitală, dând astfel publicului cetitor din întreaga țară în locul obișnuitei lecturi de fraze goale, un material serios, merit a contribui la dărarea unei adevărate culturi și conștiințe naționale.

Afară de această Institutul va publica și un Buletin săptămânal, cu studii, articole și cronici de actualitate, care vor contribui în mod simțitor la sporirea interesului pentru chestiuni naționale.

Cheltuielile reclamate de susținerea Institutului le va purta »Liga culturală«, care va avea în Institut un mijloc important de luptă și activitate. Liga va plăti și un secretar special al Institutului, care va avea să susțină legăturile cu conferențianții, să îngrijească publicarea Buletinului ș. a.

Pentru eliberarea unor deputați austriaci din captivitatea rusească

Prim ministrul austriac contele Stürgkh a avut o consfătuire cu ministrul de externe comun, baronul Burian, în interesul unei intervenții energice pentru eliberarea deputaților austriaci duși ca ostași în Rusia: deputații Petricki, Breiter, Okunievski și a deputatului Malik, făcut prizonier de ruși într-o luptă din Galizia.

Femeile Statelor Unite lucrează pentru pace

»Frankfurter Zeitung« află din Newyork: Fabricantul de automobile Ford pleacă la 4 Decembrie cu un mare număr de partizani ai păcii spre Europa. D-na Ford dă sprijinul ei financiar pentru propaganda în interesul păcii printre femei, cari au trimis până acum mii de telegrame președintelui Wilson, cerând convocarea urmii congres al statei neutrale.

CADORNA

Din Abrud la Vatra Dornei
I-a mers vestea lui Cadorna,
Ce de șase luni se bate
Și tot nu poate străbate
Oștile împărătești
Șirurile românești
Și Salandra plânsu-mi-sa
Că le umblă ca la Lissa...

Satyros

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portpostal împreună numai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
2. Cine n'are drept la ajutor?
3. Cei îndreptățiți la ajutor.
3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
4. De când până când urmează să se plătească ajutorul?
5. Cât face ajutorul la zi pentru fiecare membru de familie?
6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.
8. Plătirea taxelor când cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș.

O nouă piesă teatrală românească

— „Lacrimi luminoase“ comedie de Emil Nicolau. —

La Teatrul Național din București s'a jucat pentru prima oară Luni seara »Lacrimi luminoase« de ziaristul Emil Nicolau. Piesa aceasta pune în fața spectatorilor o serie de momente grele din viața unei familii.

N'aduce anul ce aduce ceasul; fatalitatea face ca Iorgu Veribescu, — om de treabă, cu judecata sănătoasă, capabil să mai muncească, — să se pomenească într-o zi în primejdie să-și piardă vederea. Din acel minut totul se schimbă în casă; un suflu arzător i-a atins pe toți. El devine ursuz; ideea că va rămâne nenorocit exagerează cele mai mici nemulțumiri; voința fetei lui din prima căsătorie să se ducă în străinătate și să-și desvolte talentul în pictură, i-se pare o adevărată abandonare; silințele soției ca să asigure armonia în casă, el le ia pe dos, ca o ipocrită persecuție a fetei dintâi; nici pentru fata din a doua căsătorie, un suflet bun, nu mai are menajamente.

Autorul a stabilit cu mână de maestru realitatea crudă a situațiunei familiilor peste cari se abate o nenorocire de acestea. Un tuberculos, un canceros, un orb, un paralicic aduc totdeauna deprimarea și gâlceavă în casă, prin egoismul, irascibilitatea bolnavului condamnat.

Nevoind să trăiască din averea soției a doua a tatălui său, Marioara își face rost de o bursă și pleacă la Munchen. Pe măsură însă ce afecțiunea ochilor progresa, Veribescu simte greșala făcută când a bruscat-o și a gonit-o din casă, în loc s'o petreacă cu vorbe bune, și simte un așa mare gol prin lipsa ei, în căt Viorica, a doua fată, trebuie să-i scrie scrisori și să-i le citească întocmai ca și cum ar veni dela Marioara. Nu numai atât, dar i-a adus și un bust al Marioarei, și pe care Veribescu, aproape orb îl mângâie zilnic ca să-și dea impresia, că strânge în brațe pe fata plecată.

Sângele nu se face apă; Marioara, cu tot succesul artistic, nu poate rezista dorinței de-ași revedea părintele, și venind pe neașteptate la București, intră în casă tocmai atunci când, operat, cu succes și cu bandajul la ochi, Veribescu mângâie bustul și pe Viorica — amândouă dragostile lui de tată — și trecând în locul acesteia face ca el să o pipăie, să o simtă, să-și arunce un moment mai înainte bandajul, și să vază — întâia ființă pe care o vede — pe fata iubită, pe care o sărută plângând lacrimi calde dar luminoase, pentru că de acum înainte va vedea. Și odată cu lumina, reconcilierea ia locul tristeței în această casă.

Totul se petrece într-o înțimitate strictă, care dă piesei o sinceritate adâncă.

Succesul a fost frumos.

În fruntea interpretării stă d. Soreanu care a dovedit încă odată că este un mare artist. Nu numai că a redat în toate amănuntele progresul boalei de ochi, dar în tot timpul — și asta ceva mai greu — a infiltrat publicului groaza unei eventuale pierderi definitive a vederii.

D. Bullinski a pus căldură în bunul prieten al casei, d. Valentinianu a avut accente frumoase în doctorul care devine ginerele bolnavului.

D-nele Elvira Popescu și Ana Radovici au obținut două incontestabile succese în cele două fete. Având să intrupez o ființă și gingașă dar

și cu susceptibilități, ca Marioara, care simte talentu-i artistic, dragostea față de toți, bănuiala că acesta-i preferă pe fata din a doua căsătorie, simpatia ce-i se pare suspectă a mamei vitregi, d-na Elvira Popescu a trebuit să pătrună în toate notele sufletești ale acestui personaj, și a făcut-o cu inteligență și cu talent, reliefându-se ca un temperament dela care vom avea creațiuni însemnate. A jucat cu dezinvoltură, cu avânt, cu îndrăzneală, cu experiența unei artiste mai vechi decât această frumoasă tinăra pe viitor.

D-na Radovici s'a afirmat din nou ca o ingenuitate stăpână pe jocul ei și dispunând de o notă duioasă care place în totdeauna.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«. VII, Ilka-utca 36.

Localurile de amuzament la Budapesta

— Sâmb., 27 Noemvrie —

Vigszínház

Onagysága ruhája, piesă de Knoblauch Edward. Traducere de Heitai Jenő. — Inceputul la ora 8 seara.

National- (Royal) Orfeum

Teatrul de varietăți cu un bogat program dela 8 seara până la 12. În frunte e celebra trupă de acrobați chinezi »Csau-Csau«, apoi umoristul german Haupt, și artistul de curte Dario Pains, care face minuni în arta cărților hipnotice. Else-Gebauer, Sandoff-Duo și multe alte atracțiuni.

Tővárosi Orfeum

Teatrul de varietăți, inceputul la 8 seara. În program Karl Ujvári cu cabaretul lui. Urșii dreșai de Radotzki. »Un truc bun«, operetă de Ludovic Hirschfeld, muzică de Robert Schelz. »Max și Moritz« piesă glumeață de G. Vágo. Varietăți, etc.

Télihert

Teatrul de varietăți. Inceputul la 8¼. Celebra artistă Gisele Werbezirk dela trupa Rheinhardt în piesa »In Tunel« și un monologuri extrem de hazlii. Apoi Paul Morgen în piesa militară »Glostașul care n'a servit«. Rátkai, Ilonka Korimos. Operete.

Urania Színház

Inceputul la ora 8 seara. O trupă germană din Dresda joacă un ciclu umoristic în 3 acte: Pace în război (Frieden im Krieg).

Kristáypalota (VI, Szerécsen-utca 35.)

Teatrul de varietăți. Inceputul la 10 seara. Program strălucit în frunte cu Luise Kartonch, admirabila cabaretistă, în o piesă senzațională: Das Kammerkazl. Și celelalte 20 atracțiuni străine cu Lo'a Adler, subreta Luise Prinz. »Violina fermecată«. (Die Meistergeige) act transformist muzical.

Cabaretul lui Kőváry

Dansuri senzaționale, »E Ry Starling«, George Flauer »Extra comicul«.

Dela Administrația ziarului
»Foaia Poporului Român«
BUDAPESTA, VII, Ilka-utca 36
se pot cumpăra următoarele cărți:

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. SS. LL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali) și Dr. Valer Frențiu (pentru greco-catolici).

Prețul: 1 exemplar cu porto postal 10 fileri;

50 exemplare cu porto postal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto postal 5 cor. 30 fileri.